

Ενότητα 9η Η Καλλιπάτειρα

Κατὰ δὲ τὴν ἐς Ὀλυμπίαν ὁδὸν
ἔστιν ὄρος πέτραις ὑψηλαῖς ἀπότομον,

Τυπαῖον καλούμενον.

Κατὰ τούτου τὰς γυναῖκας Ἡλείους ἐστὶν ὠθεῖν νόμος,

ἣν φωραθῶσιν ἐς τὸν ἀγῶνα ἐλθοῦσαι τὸν Ὀλυμπικὸν

ἥ καὶ ὅλως ἐν ταῖς ἀπειρημέναις σφίσιν ἡμέραις διαβᾶσαι τὸν Ἀλφειόν.

Οὐ μὴν οὐδὲ ἀλῶναι λέγουσιν οὐδεμίαν,
ὅτι μὴ Καλλιπάτειραν μόνην,

ἥ ὑπὸ τινων καὶ Φερενίκη καλεῖται.

Αὕτη προαποθανόντος αὐτῇ τοῦ ἀνδρός,

ἐξεικάσασα αὐτὴν τὰ πάντα ἀνδρὶ γυμναστῇ,

ἥγαγεν ἐς Ὀλυμπίαν τὸν υἱὸν μαχούμενον·

νικῶντος δὲ τοῦ Πεισιρόδου,

τὸ ἔρμα ἐν ᾧ τοὺς γυμναστὰς ἔχουσιν ἀπειλημένους,

τοῦτο ὑπερπηδῶσα ἡ Καλλιπάτειρα ἐγυμνώθη.

Φωραθείσης δὲ ὅτι εἷη γυμνή,

ταύτην ἀφιασιν ἀζήμιον

καὶ τῷ πατρὶ καὶ ἀδελφοῖς αὐτῆς καὶ τῷ παιδὶ αἰδῶ νέμοντες

—ὑπῆρχον δὴ ἅπασιν αὐτοῖς Ὀλυμπικαὶ νῖκαι—

ἐποίησαν δὲ νόμον ἐς τὸ ἔπειτα ἐπὶ τοῖς γυμναστικοῖς

γυμνοὺς σφᾶς ἐς τὸν ἀγῶνα ἐσέρχεσθαι.

Στην οδὸ που οδηγεῖ στην Ολυμπία
υπάρχει ἓνα ἀπόκρημνο βουνό με ψηλούς
βράχους,

που ονομάζεται Τυπαῖο.

Υπάρχει νόμος στους Ηλείους σε αὐτόν να
πετούν τις γυναῖκες

αν ἀποκαλυφθοῦν να ἔχουν ἐρθεῖ στο χώρο της
Ολυμπίας

ἢ καὶ γενικά να ἔχουν περάσει τον Ἀλφειὸ κατὰ
τις ἀπαγορευμένες γι' αὐτές μέρες.

Ούτε καὶ λένε ὅτι πιάστηκε καμιά

παρὰ μόνο ἡ Καλλιπάτειρα,

ἡ ὁποία ἀπὸ μερικοῦς ονομάζεται καὶ Φερενίκη.

Αὕτη, ἐπειδὴ εἶχε πεθάνει νωρίτερα ὁ σύζυγός
της,

αφού μεταμφιέστηκε ἐντελῶς σε ἀντρα
γυμναστή

ἔφερε στην Ολυμπία τὸ γιο της γιὰ νὰ
αγωνιστεῖ·

μόλις νίκησε ὁ Πεισιρόδης

τὸ φράκτη με τὸν ὁποῖο ἔχουν τοὺς γυμναστὲς
περιορισμένους

καθὼς τὸν πηδούσε ἡ Καλλιπάτειρα ἔμεινε
γυμνή.

Ἀν καὶ ἀποκαλύφθηκε ὅτι ἦταν γυμνή,

τὴν ἀφησαν ἀτιμώρητη,

ἀποδίδοντας σεβασμὸ καὶ στὸν πατέρα της καὶ
στὰ ἀδελφία της καὶ στὸ γιο της

-γιατί εἶχαν νικήσει ὅλοι στὸς Ὀλυμπιακοὺς
Ἀγῶνες-

θεσμοθέτησαν ὁμῶς νόμο γιὰ τοὺς γυμναστὲς
στὸ ἐξῆς

να μπαίνουν γυμνοὶ στὸς ἀγῶνες.

Παυσανίας, Ἑλλάδος Περιήγησις 5.6.7-8 (διασκευῇ)